

Engel Kupers over het keuren van boergeiten:

“Je moet pieken op het juiste moment”

“Een boerbok moet power uitstralen. Deze is helaas onthoofd door de fokker, maar voor de rest is hij prachtig, kijk bijvoorbeeld maar naar de diepte in de achterhand, de ronding in de kop en de breedte. Ook is hij van staart tot balzak goed bekleed.”

“Brede hoorns, de juiste neusbolling, een volle borst, fraaie bespiering en op elke hoek een mooi been.” Dat zijn volgens Engel Kupers belangrijke kenmerken van een mooie boergeit. “Als fokker moet je altijd het ideaalbeeld voor ogen hebben: hoe wil je dat jouw geit eruitziet?”

Engel Kupers en zijn vrouw Nineke besteden bijna al hun vrije tijd aan de 65 geiten op hun boerderij in het Groningse Nieuwe Pekela. “We hebben hiernaast allebei ook nog een ‘gewone’ baan. Ik werk fulltime, maar voor onze geiten sta ik graag om vijf uur ‘s morgens op. En ‘s avonds na mijn werk ben ik ook altijd tot acht uur bij mijn dieren te vinden. De geiten kosten ons geen energie, dat geven ze ons juist.” Kupers is al ongeveer 35

jaar houder en fokker van inmiddels drie verschillende geitenrassen. “Het begon allemaal met één witte geit”, vertelt hij lachend. “In 1988 deed ik met die geit voor het eerst mee aan een keuring. We werden gelijk reservekampioen en ja, toen hadden we natuurlijk de smaak te pakken. Ik leerde toen ook dat het keuringsklaar maken van geiten een vak apart is. Het is zoveel meer dan de geit uit het hok halen en een nieuw halsbandje omdoen.”

Nieuwe uitdaging

Het echtpaar woonde eerst in Alteveer, daar hadden ze wat minder ruimte dan de 2,5 hectare grond die ze nu tot hun beschikking hebben. “In Alteveer hadden we vijf of zes melkgeiten en wat jongvee. In 1998 werden we nationaal kampioen met een van de witte geiten, en daarna zochten we een nieuwe uitdaging.” Die vonden ze in de Nubische geit, waarvan ze de eerste zelf ophaalden in Schotland. “Op een gegeven moment hadden we de witte geit helemaal vervangen door de Nubische en bezochten we, met wisselend succes, diverse keuringen. Twee keer werden we nationaal kampioen. Maar daar ging het niet echt om: keuringen waren voor ons gezin altijd een bijzonder dagje uit, vanwege de gemoedelijke sfeer en het competitie-element. We hebben er samen met onze vier kinderen ontzettend veel plezier aan beleefd. Nog steeds zijn onze kinderen bij elke keuring aanwezig.”

De eerste boergeit

In 2004 begon de oudste zoon van het gezin met het fokken van boergeiten. De eerste boerbok haalden ze uit Duitsland, via contacten in Engeland. "De boergeit is van oorsprong een Zuid-Afrikaans vleesras. Raszuivere boergeiten waren in Nederland lastig te krijgen", legt Kupers uit. "Inmiddels zijn mijn vrouw en ik bijna helemaal overgestapt op de boergeit. We hebben nu vier witte geiten, ongeveer vijftien Nubische geiten en voor de rest alleen maar boergeiten. We zijn momenteel bezig om een aantal boergeiten voor te bereiden op de keuringen van volgende week. Daarnaast ben ik zelf ook erkend boergeitenkeurmeester. We reizen veel omdat ik ook keuringen in het buitenland verzorg. En momenteel ben ik in Portugal, samen met de Portugezen, een stamboek aan het opzetten."

Opleiding tot keurmeester

Kupers voltooide de opleiding tot boergeitenkeurmeester twee jaar geleden, in Engeland. "De boergeit is inmiddels overal ter wereld te vinden, maar de originele raskenmerken moeten behouden blijven. Daarom leidt het boergeitenstamboek van Zuid-Afrika over de hele wereld keurmeesters op, zodat die erop toezien dat het ras overal gelijk blijft. Ik ben na het behalen van mijn examen dan ook officieel erkend als boergeitenkeurmeester door de Zuid-Afrikaanse boergeitenbond."

De ideale geit

Aan welke kenmerken moet de perfecte boergeit volgens de keurmeester voldoen? "Natuurlijk is genetica belangrijk, maar je moet vooral pieken op het moment van keuren", benadrukt Kupers. "Het oordeel

Wij halen iedere boergeit minstens een keer per dag uit het hok voor een loopoefening

heeft voor 70 tot 80 procent te maken met de juiste verzorging: goed voeren, regelmatig bekappen, wassen en goed trainen aan het touw. En je moet als fokker altijd de ideale boergeit voor ogen houden." Hij laat een cover van een oud fokkers-tijdschrift zien. "Kijk: deze geit heeft de juiste kop, lengte, bespiering, een rechte rug en veel ruimte in de borst. Zo ziet mijn ideale geit eruit. Vaak kan ik bij de selectie van de lammeren al goed inschatten of ze geschikt zijn, soms alleen al aan de stand van de hoorns. Daarnaast let ik de eerste weken vooral op de gewichtstoe name, het zijn immers vleesgeiten. Wat betreft voeren kan ik lastig uitleggen hoe je dat het beste kan doen, dat is *fingerspitzengefühl*. Op het moment van keuren moet de geit er optimaal gevoerd uitzien, niet te vet. Het is ook een kwestie van elke dag goed kijken."

Koppige geit

De boergeit is volgens Kupers erg koppig. "In Zuid-Afrika lopen ze bij keuringen daarom ook niet aan een touw. Daar staat de keurmeester gewoon tussen de loslopende geiten, terwijl hij de winnaars met een stok aanwijst. Maar in Nederland is het nou eenmaal traditie om de geiten aan een touw te showen, dus dat betekent veel trainen. Wij halen iedere boergeit minstens een keer per dag uit het hok voor een loopoefening, daar kunnen ze vooral in het begin een groot drama van maken. Melkgeiten en Nubische geiten zijn een stuk handzamer."

Diergezondheid

Ook qua diergezondheid stelt Kupers hoge eisen. "De dieren lopen regelmatig tussen het publiek, dus dan wil je geen enkel risico lopen. Zelf doen we alleen mee aan certificaatwaardige keuringen. We doen al vijftien jaar mee aan het scrapiebewakingsprogramma van GD en onze dieren zijn CAE- en CL-vrij. Daarnaast monitort onze dierenarts ook op minder bekende ziekten, zoals chlamydia abortus. Als een geit ziek is, schakelen we vaak direct de dierenarts in. Verwerpers worden altijd direct onderzocht, al hebben we die al jaren niet meer gehad. Verder is de boergeit gevoelig voor coccidiose, dus daar zijn we extra scherp op. En omdat we veel grasland hebben is omweiden geen enkel probleem, en dat helpt bij het bestrijden van parasieten. Binnenkort ga ik mij nog wat meer verdiepen in mestonderzoek."

"Dit is Inge, mijn mooiste boergeit. Ze is 2,5 jaar oud en heeft al twee keer twee lammeren gehad. Ze is dus goed vruchtbaar en ziet er nog steeds fantastisch uit. Ze heeft een mooi rond neusbeen, in een vloeiende lijn met de hoorns. De kwaliteit van de hoorn is fijn, dat betekent goed vlees. Verder heeft ze een brede borst, haar schaft is net zo breed als de achterhand en op iedere hoek staat een sterk been. Ook de borstdiepte is perfect. Alleen haar rug 'dipt' een beetje."

"De hoorns moeten ver uit elkaar staan. Brede hoorns betekenen een breed lichaam."